

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

DO UŻYTKU
BIBLIOTECZNEGO

TAJNE

Egz. Nr.....1

S
ppłk mgr inż. Tadeusz STAWNY

**OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI BAZOWANIA
LOTNICTWA
SKRYPT**

038547

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIGW
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. bron. K. Świerczewskiego**

038547

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

DO DZYTRO
SLUBOWANO

TAJNE

Egz. Nr.....1

ppłk mgr inż. Tadeusz STAWNÝ

OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI BAZOWANIA
LOTNICTWA
SKRYPT

038547

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIGW
KADENII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. bron. K. Świerczewskiego

038547

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY TWChem

płk doc.dr inż.Kazimierz NAWROCKI

BU BITYCH
SLUZEWYCH

T A J N E

Egz.Nr... 1

Arch. nr 12657

ppłk mgr inż.Tadeusz STAWNY
OCHRONA PRZED SKAZENIAMI BAZOWANIA
LOTNICTWA
SKRYPT

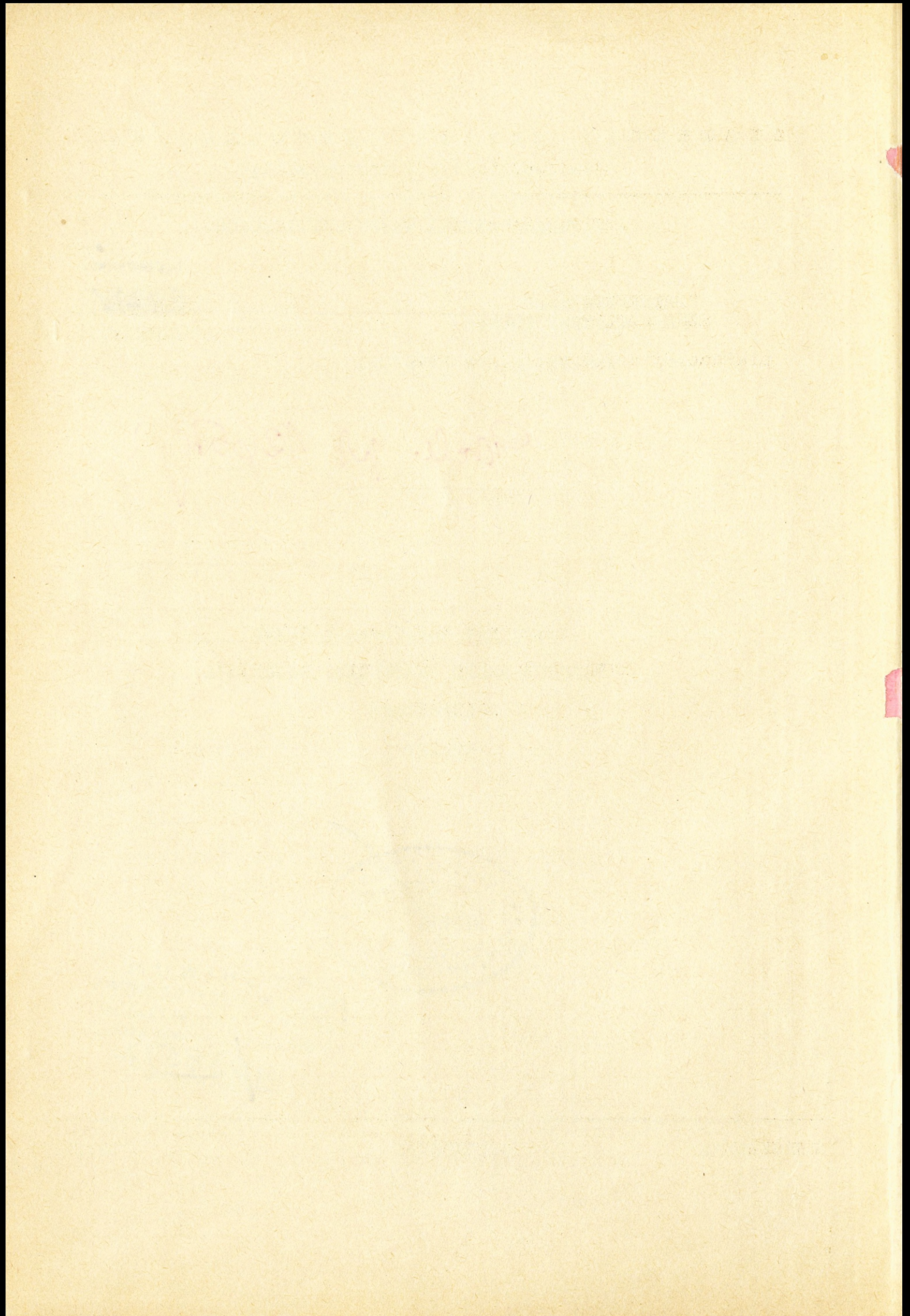
ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

138577

WARSZAWA

LISTOPAD

1972r.

<u>Spis treści</u>	<u>Strona</u>
I. W S T Ę P	5
II. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI REALIZOWANE W AL I DL	7
1. Cel, skład i podstawowe zadanie systemu wykrywania skażeń armii lotniczej /dywizji lotniczej/	8
2. Prognozowanie skażeń	10
3. Rozpoznanie skażeń	11
4. Zadania i zasady działania stacji obliczeniowo-analitycznej skażeń armii lotniczej i dywizji lotniczej	14
5. Powiadomianie o skażeniach	17
6. Wykorzystanie środków ochrony przed skażeniami	18
7. Zasady działania w strefach skażeń promieniotwórczych	19
8. Kontrola napromienienia	20
9. Zaopatrywanie armii lotniczej w sprzęt i materiały chemiczne	20
10. Likwidacja skażeń	21
III. PRACA DOWODCY, SZTABU I SZEFA ODDZIAŁU CHEMICZNEGO /SZEFA ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO/ ARMII LOTNICZEJ /DYWIZJI LOTNICZEJ/ PRZY ORGANIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI	24
IV. ZAKOŃCZENIE	27
WYKAZ LITERATURY	29
ZAŁĄCZNIKI	30
1. Struktura organizacyjna wojsk chemicznych armii lotniczej	30
2. Rozwinięcie systemu wykrywania skażeń AL..	31

3. Meldunek szefa zabezpieczenia chemicznego
DLSzR /DLM/ dla dowódcy dywizji po uderze-
niach BMR

I. WSTĘP

Skażenia terenu i atmosfery w warunkach działań bojowych związane są ze stosowaniem broni masowego rażenia przez walczące strony. Zagrożenie tą bronią będzie bardzo duże od samego początku ewentualnego konfliktu zbrojnego między państwami NATO a państwami Układu Warszawskiego.

Skażenie promieniotwórcze jest jednym z czynników rażenia wybuchu jądrowego, oddziałującego nie tylko w rejonie użycia broni jądrowej, lecz obejmującego^o swoim zasięgiem rozległe obszary terenu i przestrzenie atmosfery.

Skażenie chemiczne, powstające w rezultacie uderzeń bronią chemiczną, charakteryzują się znacznie mniejszymi rozmiarami w porównaniu ze skażeniami promieniotwórczymi, zarówno jeśli chodzi o powierzchnię terenu skażonego jak i objętość skażonej przestrzeni powietrznej.

1) Wojska lotnicze są rodzajem sił zbrojnych, szczególnie wrażliwym na działanie czynników rażenia wybuchów jądrowych, a w tym także skażenia promieniotwórczego. Przyczyną tego jest uzależnienie działań lotnictwa od określonych trudnych do zamaskowania i zabezpieczenia lotnisk i odcinków autostrad, mała odporność sprzętu lotniczego na działanie tych czynników rażenia oraz konieczność wykonywania lotów w skażonej atmosferze.

Skażenia promieniotwórcze w strefie bazowania lotnictwa mogą zmniejszyć jej pojemność, utrudnić manewr lotniskowy, zwiększyć czas na przygotowanie nowych lotnisk, utrudnić wykonywanie zadań z lotnisk skażonych, zwiększać częstotliwość przebazowywania /manewru/oddziałów oraz ograniczać strefy działania lotnictwa w powietrzu.

Skażenia dróg mogą również komplikować w poważnym stopniu przesunięcie oddziałów lotniczo-technicznych do nowych rejonów bazowania.

Możliwości powstania wyżej wymienionych skutków w wyniku oddziaływania skażeń na związki i oddziały lotnictwa stwarzają konieczność planowania i realizacji szeregu przedsięwzięć z zakresu ^{zabezpieczającego - operacyjnych} ochrony przed skażeniami na wszystkich szczeblach dowodzenia lotnictwem. Zaplanowanie musi poprzedzić wnikliwa ocena zagrożenia skażeniami związków lotni-

czych oraz ocena posiadanych sił i środków do zorganizowania systemu wykrywania skażeń i do likwidacji skażeń.

Przedsięwzięcia z zakresu ochrony przed skażeniami zrealizowane na szczeblu oddziału lotniczego zostały opisane w skrypcie płk dypl. K.Mikiela "Ochrona przed skażeniami bazowania oddziału lotniczego i lotniczo-technicznego" /nr bibl. 12379/.

W niniejszym opracowaniu przedstawiona została problematyka ochrony przed skażeniami szczebla operacyjnego i taktycznego lotnictwa frontowego.

II. PRZEDSIĘWZIĘCIA Z ZAKRESU OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI REALIZOWANE W AL I DL.

Ochrona przed skażeniami stanowi część przedsięwzięć wykonywanych w ramach obrony przed bronią masowego rażenia, której celem jest zabezpieczenie wojsk i obiektów tyłowych przed porażeniem czynnikami rażenia BMR lub maksymalne osłabienie skutków jej użycia, a tym samym zachowanie zdolności bojowej wojsk i zapewnienie pomyślnego wykonania zadań. Ochrona przed skażeniami ma na celu niedopuszczenie do skażenia wojsk, sprzętu, środków materiałowych i obiektów wojskowych lub umożliwienie działania wojsk, nawet długotrwałego, w warunkach skażeń terenu i przestrzeni powietrznej.

Obronę przed bronią masowego rażenia, w tym i ochronę przed skażeniami, organizuje się w każdej operacji frontowej bez względu na rodzaje wykonywanych zadań bojowych przez armię, jej związki i oddziały.

Większość przedsięwzięć wykonywanych w ramach obrony przed bronią masowego rażenia stwarza warunki do obrony przed wszystkimi rodzajami i czynnikami rażenia BMR, dlatego też nie-celowe byłoby rozgraniczanie całego wysiłku w dziedzinie OPBM¹ oddzielnie na każdy rodzaj BMR i na każdy czynnik jej rażenia.

Ogólne kierownictwo nad organizacją i wykonaniem czynności w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia sprawuje dowódca armii lotniczej /dywizji lotniczej, oddziału lot./ Określa on najważniejsze zamierzenia w zakresie obrony wojsk i obiektów tyłowych przed bronią masowego rażenia. Przy ustalaniu tych zamierzeń przez dowódcę AL za podstawę służą wytyczne dowódcy frontu, w składzie którego działa armia lotnicza.

Organem dowódcy AL /DL/ planującym i kierującym realizacją przedsięwzięć z zakresu OPBM¹ jest sztab AL./DL/.

Ochroną przed skażeniami w działaniach bojowych armii lotniczej /dywizji lotniczej/ obejmuje:

- prognozowanie stref skażeń promieniotwórczych terenu i przestrzeni powietrznej oraz skażeń chemicznych;
- rozpoznanie skażeń;

- powiadamianie wojsk i obiektów tyłowych o skażeniach;
- wykorzystanie środków indywidualnej i zbiorowej ochrony; właściwości ochronnych techniki bojowej, środków transportowych i terenu;

- stosowanie najwłaściwszych sposobów pokonania stref skażonych, ustalonych zasad przebywania w terenie skażonym i wykonywania lotów w skażonej przestrzeni powietrznej;

- kontrolę napromienienia i skażenia ludzi, techniki bojowej, środków materiałowych, wody i żywności;

- zaopatrywanie wojsk w środki ochronne;

- likwidację skażeń.

Znaczna część wymienionych wyżej przedsięwzięć realizowana jest w armii lotniczej oraz jej związkach i oddziałach, w ramach działania systemu wykrywania skażeń. Są to takie przedsięwzięcia jak prognozowanie i rozpoznanie skażeń, powiadamianie o skażeniach oraz kontrola skażeń ludzi, sprzętu i środków materiałowych. Dlatego też celowe jest rozpocząć przedstawienie problematyki ochrony przed skażeniami od podania zadań, organizacji oraz sposobu działania systemu wykrywania skażeń w armii lotniczej.

1. Cel, skład i podstawowe zadania systemu wykrywania skażeń armii lotniczej /dywizji lotniczej/.

Celem systemu wykrywania skażeń w AL /DL/ jest pomiar i opracowywanie danych oraz powiadamianie wojsk o sytuacji skażeń dla umożliwienia tym wojskom wykonania odpowiednich przedsięwzięć, zapewniających ochronę przed skażeniami.

System wykrywania skażeń w AL organizuje się w pododdziałach, oddziałach i związkach taktycznych.

W skład systemu wykrywania skażeń wchodzi:

- sieć wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń;

- stacje obliczeniowo-analityczne skażeń.

Do podstawowych zadań systemu wykrywania skażeń należy:

- wykrywanie wybuchów jądrowych i określanie ich parametrów;

- wykrywanie uderzeń chemicznych;

- obserwowanie w jakich kierunkach przesuwały się obłoki promieniotwórcze po wybuchach jądrowych oraz obłoki skażonego powietrza po uderzeniach chemicznych;

- gromadzenie danych o warunkach meteorologicznych potrzebnych do prognozowania skażeń;

- prognozowanie skażeń promieniotwórczych terenu i przestrzeni powietrznej oraz strat wojsk i zniszczeń terenu po uderzeniach jądrowych nieprzyjaciela i wojsk własnych oraz sytuacji chemicznej;

- wykrywanie w terenie skażeń promieniotwórczych i chemicznych;

- gromadzenie i uogólnianie danych o rzeczywistej sytuacji skażeń promieniotwórczych w terenie i przestrzeni powietrznej oraz skażeń chemicznych;

- przeprowadzenie analizy prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych;

- stałe meldowanie przełożonym oraz informowanie wydziałów, oddziałów i zarządów operacyjnych sztabów o prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń, a także o stopniu zagrożenia wojsk skażeniami;

- informowanie sąsiadów o sytuacji skażeń.

Sieć wykrywania wybuchów jądrowych i chemicznych oraz skażeń

w oddziałach i związkach taktycznych lotnictwa operacyjnego oraz w armii lotniczej tworzą posterunki obserwacji skażeń i patrole rozpoznania skażeń organizowane siłami pododdziałów chemicznych, obserwatorzy, posterunki obserwacyjne i patrole wykonujące zadania w systemie wykrywania skażeń oraz śmigłowce i samoloty przystosowane do prowadzenia powietrznego rozpoznania skażeń promieniotwórczych terenu.

Sieć wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń określa parametry wybuchów jądrowych, prowadzi indykację środków trujących, zastosowanych w ramach uderzeń bronią chemiczną oraz dokonuje pomiarów różnych wielkości /moc dawki, stopień skażenia/niezbędnych dla prognozowania skażeń i oceny rzeczywistej sytuacji skażeń.

Towarło posterunków obserwacji skażeń dokonuje pomiarów warunków meteorologicznych w przyziemnej warstwie atmosfery

Prognozowaniem skażeń, analizą prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz przygotowaniem materiałów informacyjnych i sprawozdawczych, z zakresu sytuacji skażeń dla potrzeb dowództw i sztabów zajmują się stacje obliczeniowo-analityczne skażeń. Stacje takie występują na szczeblu AL i dywizji lotniczych. Stanowią one

elementy systemu wykrywania skażeń danego szczebla dowodzenia.

2 W pułkach lotniczych, gdzie nie ma stacji obliczeniowo-analitycznych skażeń, gromadzeniem i opracowywaniem danych o wybuchach jądrowych i skażeniach zajmują się szefowie zabezpieczenia chemicznego pułków.

2. Prognozowanie skażeń

Prognozowanie skażeń wykonuje się po użyciu przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia. Przedsięwzięcie to ma na celu określenie możliwych strat w ludziach, spowodowanych skażeniami wniesienie niezbędnych zmian w ugrupowaniu /działaniach/ wojsk i tyłów lub udokładnianie zadań, a także orientacyjnej określenie charakteru i zakresu prac związanych z likwidacją skażeń.

Podczas prognozowania określa się granice stref skażeń promieniotwórczych i wielkości rejonów skażonych środkami trującymi, zasięg, położenie i czas oddziaływania obłoków skażonego powietrza, trwałość środków trujących w określonych warunkach meteorologicznych, moce dawki i wielkości dawek napromienienia i stopnia skażenia oraz ocenia stopień zagrożenia wojsk działających w warunkach skażeń.

Prognozowanie skażeń przeprowadzane w armii lotniczej /dywizji lotniczej/ obejmuje:

- prognozowanie stref skażeń promieniotwórczych terenu;
- prognozowanie skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej;
- prognozowanie sytuacji chemicznej.

Zadania prognozowania skażeń należą do obowiązków personelu stacji obliczeniowo-analitycznych skażeń AL i DL. Stacje te wykonują również prognozy strat ludzi, zniszczeń sprzętu, środków mat. i obiektów, zmian terenowych oraz pożarów w wyniku uderzeń jądrowych.

Danymi wyjściowymi do prognozowania skażeń są parametry uderzeń jądrowych, dane dotyczące uderzeń chemicznych/miejsca uderzeń, wielkości rejonów skażonych, rodzaje użytych ST/ oraz warunki meteorologiczne w przyziemnych i górnych warstwach atmosfery. Parametry uderzeń jądrowych i inne niezbędne

do prognozowania wielkości związane z uderzeniami broni masowego rażenia, określają elementy sieci wykrywania skażeń. Korzysta się również z danych, przekazywanych w sieci powiadamiania frontu, od komórek współdziałających, z meldunków załóg samolotów o zaobserwowaniu wybuchów jądrowych, w czasie wykonywania lotów oraz z innych źródeł informacji. Elementy sieci organizowane za pomocą sił i środków pododdziałów chemicznych dokonują również pomiarów warunków meteorologicznych, w przyziemnych warstwach atmosfery dla celów prognozowania sytuacji chemicznej.

Dane o średnich wiatrach w górnych warstwach atmosfery przekazywane są stacji obliczeniowo-analitycznej skażeń AL przez wydział meteorologiczny tejże armii w postaci komunikatów MET-PAT, 4-6 razy na dobę /dane o wiatrach prognozowanych 1-2 razy na dobę/.

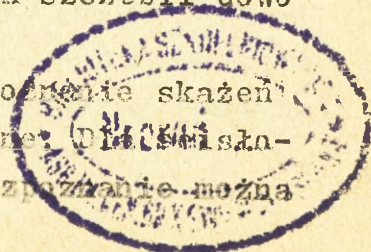
Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń DL otrzymuje komunikaty MET-PAT z dywizyjnego biura meteorologicznego i z SOAS armii lotniczej. Obowiązuje przy tym zasada przekazywania wymienionych komunikatów różnym elementom systemu wykrywania skażeń /do oddziałów włącznie/ oraz wymiany z sąsiadami.

3. Rozpoznanie skażeń

Rozpoznanie skażeń stanowi jedno z głównych przedsięwzięć ochrony przed skażeniami. Organizuje się je w celu dostarczenia w odpowiednim czasie dowódcom i sztabom niezbędnych danych o rzeczywistych skażeniach w rejonie bazowania lotnictwa, na drogach marszu oraz na lotniskach i w rejonach zajmowanych przez związki i oddziały AL w wyniku ich przesunięć w toku trwania operacji frontowej. Według danych z rozpoznania uaktualniana się podjęte decyzje i zadania postawione wojskom, a także stosuje środki ochrony przed skażeniami. Na wynikach rozpoznania skażeń opierają się w swej pracy stacje obliczeniowo-analityczne skażeń.

Rozpoznanie skażeń należy do zadań sieci wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń wszystkich szczebli dowodzenia.

W zależności od sposobu prowadzenia rozpoznania skażeń dzieli się na rozpoznanie naziemne i powietrzne. Dla rozpoznania skażeń należy jednak zaznaczyć, że powietrzne rozpoznanie można

prowadzi^ć tylko w przypadku skażeń promieniotwórczych terenu i przestrzeni powietrznej.

Elementami sieci wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń są posterunki obserwacji skażeń /obserwatory/ i patrole rozpoznania skażeń. Ilość, skład i zadania posterunków obserwacji skażeń oraz patroli rozpoznania skażeń wydzielonych w pułkach lotniczych w ramach organizacji systemu wykrywania skażeń zostały podane w przytoczonym już skrypcie p.t. "Ochrona przed skażeniami bazowania oddziału lotniczego i lotniczo-technicznego". W dywizji lotniczej do organizacji sieci wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń wykorzystuje się drużyny rozpoznania skażeń plutonu chemicznego z etetowym sprzętem, a w armii lotniczej - pluton rozpoznania skażeń z kompanii chemicznej, znajdującej się w pułku zabezpieczenia AL.

Wymienione siły i środki wykorzystuje się jako posterunki obserwacji skażeń przy stanowiskach dowództwa AL/DL/ oraz jako patrole rozpoznania skażeń do prowadzenia rozpoznania na drogach wykorzystywanych przez AL /DL/, w rejonach rozwinięcia RBAL itp. Potrzeba wydzielenia tych posterunków i patroli oraz ich ilość uzależniona jest od konkretnej sytuacji bojowej, ugrupowania lotniczych związków taktycznych, ich możliwości i szeregu innych czynników.

Bardzo duże znaczenie w systemie wykrywania skażeń posiadają siły powietrznego rozpoznania skażeń promieniotwórczych którymi dysponują związki i oddziały lotnictwa operacyjnego. Każdy pułk lotniczy powinien posiadać jeden samolot przystosowany do prowadzenia powietrznego rozpoznania skażeń promieniotwórczych terenu. Podobnie wydziela się do tego celu w dowództwie DL jeden samolot z klucza lotniczego. Z kolei na szczeblu AL z eskadry łącznikowej dowództwa AL jeden klucz śmigłowców przeznacza się do powietrznego rozpoznania skażeń. Siły te są wykorzystywane dla potrzeb armii lotniczej, związków taktycznych lotnictwa i pułków lotniczych, a także dla potrzeb wojsk OPK i frontu. Prowadzą one rozpoznanie dróg, rejonów zesrodkowania wojsk i rozmieszczenie tyków, rejonów uderzeń jądrowych, stref skażeń promieniotwórczych itp.

W celu ciągłego prowadzenia powietrznego rozpoznania skażeń promieniotwórczych dowódca frontu może wyznaczyć armii lotniczej strefę rozpoznania, która obejmuje zwykle rejon bazowania armii lotniczej oraz obiekty frontu. Strefę tę dzieli się na rejony rozpoznania dywizji i pułków lotniczych. Jeżeli dowódca frontu nie wyznaczy wspomnianej strefy, to dowódca armii lotniczej przydziela dywizjom i samodzielnym pułkom rejony powietrznego rozpoznania skażeń, biorąc pod uwagę bazowanie i manewr lotniczy AL, potrzeby i położenie obiektów frontowych oraz zadania sił powietrznego rozpoznania skażeń frontu i armii ogólnowojskowych.

Szereg danych z zakresu rozpoznania skażeń a w szczególności parametry uderzeń jądrowych oraz położenie i kierunki przemieszczania się obłoków promieniotwórczych, mogą określać środki radiotechniczne związków i oddziałów lotnictwa operacyjnego.

10 Meldunki o uderzeniach jądrowych i chemicznych oraz skażeniach na wszystkich szczeblach dowodzenia przekazuje się natychmiast, poza kolejnością, wykorzystując do tego celu każdy dostępny środek i kanał łączności.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami wszystkie posterunki obserwacji skażeń przekazują właściwym dowódcom /szefom zabezpieczenia chemicznego/ następujące meldunki o wykrytych skażeniach promieniotwórczych:

- pierwszy meldunek - natychmiast po stwierdzeniu skażenia przekraczającego 0,5 R/h;
- drugi meldunek - gdy skażenie osiągnie 100 R/h;
- trzeci meldunek - gdy skażenie osiągnie wartość maksymalną;
- czwarty i następne meldunki - jeżeli stwierdzi się ponowny, gwałtowny wzrost mocy dawki lub na żądanie przełożonych.

Elementami sieci wykrywania uderzeń jądrowych i chemicznych oraz skażeń kieruje w armii lotniczej szef oddziału chemicznego sztabu AL, a w dywizji lotniczej - szef zabezpieczenia chemicznego dywizji.

4. Zadania i zasady działania stacji obliczeniowo-analitycznej skażeń armii lotniczej i dywizji lotniczej.

Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń /SOAS/ jest to zespół specjalistów wojsk chemicznych, który za pomocą specjalnych urządzeń zmontowanych na samochodach przeprowadza prognozowanie i analizę skażeń strat wojsk i zniszczeń sprzętu oraz zmian terenowych.

W lotnictwie operacyjnym /frontowym/ stacja obliczeniowo-analityczna skażeń występuje w armii lotniczej i w dywizji lotniczej /DIM, DLSzR/.

Do zadań stacji w zakresie problematyki ochrony przed skażeniami należy:

- gromadzenie danych o współrzędnych i parametrach wybuchów jądrowych oraz o rejonach użycia broni chemicznej;
- prognozowanie stref skażeń promieniotwórczych terenu;
- prognozowanie skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej;
- prognozowanie rozmiarów i charakteru skażeń chemicznych;
- wykonywanie obliczeń w celu określania przewidywanego napromienienia wojsk działających w warunkach skażeń oraz skażenia uzbrojenia i sprzętu bojowego;
- informowanie zarządów /oddziałów, wydziałów/ sztabów i sąsiadów o rejonach uderzeń jądrowych i chemicznych oraz o prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń;
- prowadzenie i uogólnianie wyników powietrznego i naziemnego rozpoznania skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz wykonywanie obliczeń i przeprowadzanie analizy rzeczywistej sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- wykonywanie obliczeń w celu określenia najlepszych wariantów działania w warunkach skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- opracowywanie danych wyjściowych do określenia warunków bezpieczeństwa wojsk podczas wykonywania przez nie naziemnych uderzeń jądrowych i chemicznych;
- opracowywanie danych o skuteczności użycia broni chemicznej przez wojska własne /lotnictwo/;
- zbieranie opracowanych danych o warunkach meteorologicznych w górnych i przyziemnych warstwach powietrza.

Stacje obliczeniowo-analityczne skażeń otrzymują meldunki i informacje o uderzeniach jądrowych i chemicznych od stacji niższego szczebla lub szefów zabezpieczenia chemicznego, od pododdziałów rozpoznania skażeń wojsk chemicznych (k.chem, pl.chem), od komórek sztabów, które otrzymały meldunki od podległych wojsk, a także od stacji wyższego szczebla i sąsiadów.

Z tych samych źródeł napływają do SOAS meldunki i informacje o rzeczywistej sytuacji skażeń.

Stacja na podstawie wymienionych wyżej meldunków i informacji wykonuje prognozowanie skażeń, analizując prognozowaną i rzeczywistą sytuację skażeń promieniotwórczych i chemicznych, wykonując związane z tym obliczenia oraz przygotowuje niezbędne materiały informacyjne i sprawozdawcze dla szefa oddziału chemicznego AL/szefa zabezpieczenia chemicznego/ oraz oddziału /wydziału/ operacyjnego sztabu, z którym ściśle współpracuje.

Stacje obliczeniowo-analityczne skażeń informują oddziały /wydziały/ operacyjne sztabów o uderzeniach jądrowych i chemicznych, o prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych, o zagrożeniu wojsk skażeniami oraz o prognozowanym napromienieniu wojsk i przewidywanych stratach, spowodowanych skażeniami.

O uderzeniach jądrowych i chemicznych oraz zagrażających skażeniach promieniotwórczych i chemicznych stacje informują również inne oddziały /wydziały/ sztabów, szefów służb, stacje niższego szczebla i sąsiadów.

W celu zapobieżenia powstaniu strat podczas wykonywania przez wojska własne naziemnych wybuchów jądrowych lub stosowania środków trujących SOAS armii lotniczej opracowuje dane wyjściowe do określenia warunków bezpieczeństwa, które obejmują:

- określanie rubieży, od których w istniejących i przewidywanych warunkach meteorologicznych można wykonywać uderzenia jądrowe małej, średniej i dużej mocy;

- określenie celów, rejonów i rubieży, od których w istniejących warunkach meteorologicznych i terenowych można stosować środki trujące;

- określenie rejonów i rubieży skażeń niebezpiecznych dla przelotu desantu, jego desantowania i działania.

Po wykonaniu własnych uderzeń jądrowych lub chemicznych oddział /wydział/ operacyjny sztabu armii /dywizji lotniczej przekazuje stacje współrzędne, rodzaj i czas wybuchów jądrowych, a także współrzędne i czas uderzeń chemicznych, rodzaj środków trujących i sposób ich zastosowania.

Na podstawie tych danych stacja prognozuje skażenia według ogólnych zasad.

Bardzo wyznym elementem pracy stacji obliczeniowo-analitycznej skażeń armii lotniczej i dywizji lotniczej jest prognozowanie i analiza skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej. Przedsięwzięcie to ma na celu ochronę personelu latającego i samolotów przed skutkami działania skażeń. Dane z prognozowania i wyniki oceny sytuacji skażeń wykorzystuje się w czasie planowania lotów jak również w trakcie dowodzenia załogami w powietrzu przez odpowiednie dobieranie lub zmianę tras i wysokości lotu celem uniknięcia przelotu przez obłoki promieniotwórcze oraz powiadamiania załóg, gdy przelot jest konieczny lub niemożliwy do uniknięcia. Na podstawie wyników prognozowania personel SD utrzymujący łączność z załogami samolotów w powietrzu ostrzega te załogi.

Stacje obliczeniowo-analityczne skażeń dokonujące prognozowania i oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej, powinny utrzymywać ścisły kontakt z odpowiednimi komórkami kierowania ruchem lotniczym i punktami dowodzenia /WSD, PNN, PN itp./.

Prognozowanie i ocena sytuacji skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej jest podstawowym zadaniem SOAS dywizji lotniczej /DLM, DLSzR/.

SOAS armii lotniczej działa dwoma rzutami, z których jeden rozmieszcza się na stanowisku dowodzenia AL a drugi na TSD tejże armii.

Meldunki i informacje przekazywane przez SOAS w systemie wykrywania skażeń koduje się zgodnie z "Instrukcją o maskowaniu treści meldunków i informacji w systemie wykrywania skażeń na terytorium kraju i w wojskach operacyjnych"/Sygn.Chem. 216/70-wyd.Sz.W.Chem/. Wykorzystuje się przy tym do przeka-

zywania tych meldunków i informacji przewodowo-radiolinowa i radiową łączność dowodzenia i współdziałania oraz sieci łączności radiowej pododdziałów naziemnego i powietrznego rozpoznania skażeń/przez włączenie do tych sieci odbiorników lub radiostacji znajdujących się w SOAS/. Wszystkie SOAS włączają także odbiorniki radiowe do frontowej sieci radiowej powiadamiania o skażeniach.

Pracą SOAS AL kieruje szef oddziału chemicznego, a SOAS DL - szef zabezpieczenia chemicznego dywizji lotniczej.

5. Powiadamanie o skażeniach

Powiadamanie wojsk o skażeniach organizuje się w celu natychmiastowego przedsięwzięcia środków ochrony.

Obejmuje ono:

- powiadamanie wojsk o powstałym skażeniu lub bezpośrednim zagrożeniu;
- uprzedzanie oddziałów i załóg samolotów o zagrożeniu skażeniami przez obłok promieniotwórczy;
- informowanie sztabu AL oraz sztabów oddziałów i związków taktycznych o aktualnej sytuacji skażeń.

Do powiadamania oddziałów o skażeniu lub bezpośrednim zagrożeniu skażeniami ustala się jeden sygnał, który przekazywany jest w razie skażenia promieniotwórczego lub chemicznego. Sygnał powiadamania, który ma być przesyłany technicznymi środkami łączności ustala sztab AL. Jest on przekazywany poza kolejnością przez wszystkie kanały łączności.

Sztab armii lotniczej i sztaby dywizji lotniczych organizują system uprzedzania oddziałów o zagrożeniu skażeniami. Sygnał o zagrożeniu skażeniami przekazuje się w sieci dowodzenia poza wszelką kolejnością. Podstawę do podania tego sygnału stanowią wyniki prognozowania i oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych przeprowadzonej przez stacje obliczeniowo-analityczne skażeń /szefów zabezpieczenia chemicznego/. Najczęściej wraz z sygnałem uprzedzenia przekazuje się poszczególnym pułkom lotniczym decyzję dowódcy dywizji lub armii lotniczej odnośnie działań w wytworzonej sytuacji skażeń.

Uprzedzenie załóg w powietrzu realizuje służba nawigator-ska danego szczebla dowodzenia na podstawie prognozowania skażeń przestrzeni powietrznej lub wyników obserwacji obłoków

promieniotwórczych przez elementy sieci wykrywania wybuchów jądrowych i chemicznych oraz skażeń, czy też środki radiotechniczne.

Oдноśne dane do uprzedzenia dostarcza służbie nawigator-skiej stacja obliczeniowo-analityczna skażeń lub szef zabezpieczenia chemicznego.

Zapoznanie sztabu AL/DL/ z aktualną sytuacją skażeń odbywa się na ogólnie przyjętych zasadach informowania o sytuacji bojowej. W celu zapoznania podległych związków i oddziałów lotniczych oddział chemiczny armii lotniczej przygotowuje komunikaty o sytuacji skażeń w rejonie lotniskowym armii, które przesyła się zainteresowanym sztabom.

6. Wykorzystanie środków ochrony przed skażeniami

Do bezpośredniej ochrony przed skażeniami wykorzystuje się ^{środki} indywidualne /maski przeciwgazowe, odzież ochronną/ oraz środki ochrony zbiorowej a także technikę bojową, środki transportowe i teren.

Najskuteczniejszą ochronę przed skażeniami stanowią schrony wyposażone w urządzenia filtru-wentylacyjne. Schrony takie wykorzystuje się do urządzenia stanowisk dowodzenia i rozmieszczenia ludzi w okresie trwania alarmu chemicznego, do odpoczynku itp.

Potrzeby poszczególnych pułków lotniczych w zakresie pełnego wyposażenia w schrony wynoszą 40-45 schronów z urządzeniami filtru-wentylacyjnymi; potrzeby dywizji lotniczej są w tym względzie czterokrotnie większe.

Schrony buduje się na lotniskach w ramach inżynierskiego urządzenia tych lotnisk do obrony przed bronią masowego rażenia.

Budowa schronów jest przedsięwzięciem pracochłonnym i wymagającym dużych nakładów materiałowych. Przy wykorzystaniu maszyn i elementów prefabrykowanych do wykonania jednego schronu wymagany jest nakład pracy w ilości 130-160 roboczogodzin, natomiast w przypadku pracy ręcznej - 400 - 630 roboczogodzin.

Wykonanie rozbudowy inżynierskiej lotnisk w pełnym profilu, w tym i wymaganej ilości schronów, jest możliwe tylko w okresie pokojowym. W okresie działań bojowych armia lotnicza

potrzebuje w każdym dniu trwania operacji zaczepnej frontu do zabezpieczenia manewru lotniskowego około 5 lotnisk bazowania, 2 - 3 lotniska zapasowe lub dostosowane do startów odcinki dróg oraz 2-3 lotniska pozorne. Potrzeby w zakresie inżynieryjnego urządzenia tych lotnisk, uwarunkowane są ich rodzajem i zakresem posiadanego wyposażenia, dlatego też nie jest możliwe przeprowadzenie w tym miejscu kalkulacji wymaganego nakładu pracy i środków materiałowych do budowy schronów i innych obiektów zbiorowej ochrony przed skażeniami. Można jednak ogólnie stwierdzić, że w czasie działań bojowych do zbiorowej ochrony przed skażeniami ludzi w oddziałach i związkach lotniczych zasadniczo będą wykorzystywane istniejące urządzenia inżynieryjne oraz różnego rodzaju pomieszczenia po ich odpowiednim przystosowaniu a także sprzęt bojowy, środki transportowe i właściwości ochronne terenu.

7. Zasady działania w strefach skażeń promieniotwórczych

Konieczność pokonywania przez wojska stref skażeń promieniotwórczych oraz prowadzenia działań w warunkach skażeń/bazowanie na skażonych lotniskach, wykonywanie lotów w skażonej przestrzeni powietrznej/ wymaga przestrzegania pewnych ustalonych zasad, które zostały pisane w "Instrukcji o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia" - wyd. Szt. Gen. 339/66 p. 57-63 oraz p. 153-157. Zasady te mają na celu niedopuszczenie do utraty zdolności bojowej wojsk, spowodowanej zatruciem lub napromienieniem stanu osobowego. Zasadą naczelną powinno być przestrzeganie dopuszczalnych /ustalonych/ dawek napromienienia, tak w odniesieniu do personelu latającego jak i pozostałego stanu osobowego oddziałów i związków lotniczych. Zarówno więc wybór sposobów, kierunków /dróg/ i czasu pokonania stref skażeń promieniotwórczych, jak również stosowanie szeregu przedsięwzięć ochronnych podczas długotrwałych działań w strefach skażeń, czy wreszcie ustalenie określonych profilów i kierunków lotu samolotów oraz przedsięwzięć zabezpieczających przed skażeniami załóg powinny zapewnić spełnienie tej zasady.

Przy planowaniu i stawianiu zadań bojowych przez dowódców i sztaby, należy brać pod uwagę dotychczasowe napromienienie

stanu osobowego podległych wojsk oraz możliwości dalszego napromienienia w czasie wykonywania nowych zadań.

8. Kontrola napromienienia

Kontrola napromienienia obejmuje zespół czynności związanych z wyposażeniem stanu osobowego w określonych sprzęt do pomiaru dawek napromienienia oraz pomiarem i ewidencją dawek napromienienia. Prowadzi się ją w celu ustalenia zdolności bojowej wojsk, określenia stopnia napromienienia oraz określenia potrzebny przeprowadzenia przedsięwzięć leczniczo-profilaktycznych i ewakuacyjnych.

Realizacją wszystkich przedsięwzięć związanych z prowadzeniem kontroli napromienienia zajmują się w pułkach lotniczych szefowie zabezpieczenia chemicznego. Poszczególne pułki zobowiązane są do składania meldunków o dawkach napromienienia raz na dobę do sztabu dywizji lotniczej. W przypadku jednokrotnego napromienienia personelu naziemnego dawkami 100R i personelu latającego dawkami 25 R-meldunki takie składa się natychmiast. Dane te podaje się również w sprawozdaniach operacyjnych i meldunkach bojowych.

Dywizje lotnicze prowadzą ewidencję napromienienia sztabu DI i poszczególnych pułków z rozbiorem na dawki wchłonięte przez personel naziemny i latający. Z kolei w armii lotniczej ewidencjonuje się na podstawie meldunków z podległych dywizji lotniczych i innych jednostek armijnych, dawki wchłonięte przez stan osobowy tych jednostek, również z rozdziałem na personel latający i naziemny.

Ewidencja dawek napromienienia i składanie odnośnych meldunków należy do obowiązków wydziałów kadr /wydz. organizacyjno-ewidencyjnych/ sztabów, oddziałów, związków taktycznych LO oraz armii lotniczej.

Stan napromienienia podległych oddziałów i związków taktycznych uwzględnia dowódca armii lotniczej przy określaniu zadań bojowych dla tych oddziałów /ZT/.

9. Zaopatrywanie armii lotniczej w sprzęt i materiały chemiczne

Jednym z najistotniejszych warunków zorganizowania

skuteczność. Ochrony przed skażeniami bazowania AL jest pełne jej wyposażenie w sprzęt i materiały wojsk chemicznych zgodnie z normami należności, stworzenie odpowiednich zapasów tego sprzętu oraz ciągłe ich uzupełnianie w czasie trwania operacji frontowej.

Zaopatrywanie w sprzęt i materiały wojsk chemicznych wchodzi w zakres zaopatrzenia materiałowo technicznego działań bojowych AL.

Zródłem zaopatrywania armii lotniczej w sprzęt i materiały wojsk chemicznych oraz inny sprzęt i materiały przeznaczenia ogólnowojskowego są polowe składy chemiczne frontu /PSChem F/. Poszczególne pułki lotnicze i dowództwa dywizji lotniczych mogą być zaopatrywane transportem jednostek transportowych AL bezpośrednio z polowego składu chem. frontu lub z RBAL, a także transportem swoich batalionów zaopatrzenia.

Zaopatrywanie następuje na podstawie zapotrzebowań przesyłanych do oddziału chemicznego armii lotniczej przez podległe jednostki.

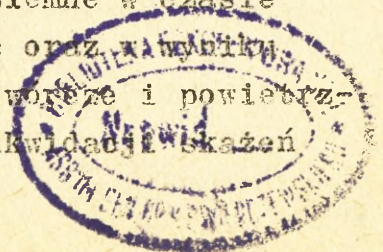
Cały proces zabezpieczenia materiałowego AL jest kierowany w sposób scentralizowany z TSD AL. Organem koordynującym jest sztab służb techniki i zaopatrzenia.

Proces zaopatrzenia AL w sprzęt i materiały wojsk chemicznych wymaga skoordynowanego działania oddziału chemicznego z wydziałem planowania materiałowego sztabu służb techniki i zaopatrzenia.

10. Likwidacja skażeń

Likwidacja skażeń jest jednym z przedsięwzięć wchodzących w zakres likwidacji skutków użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia, która ma na celu przywrócenie zdolności bojowej wojsk i stworzenie warunków do pracy tyłów, ratowanie ludzi i udzielanie pomocy rannym i chorym.

Skażenie jednostek i obiektów armii lotniczej może nastąpić w wyniku bezpośrednich uderzeń bronią masowego rażenia na te jednostki /obiekty/, uderzeń na wojska i obiekty frontu, pokonywanie stref skażonych przez rzuty naziemne w czasie manewru lotniskowego i kolumny transportowe oraz przelotów samolotów przez obłoki promieniotwórcze i powietrzne strefy opadu. Konieczność prowadzenia likwidacji skażeń

określa się na podstawie wyników kontroli stopnia skażenia.

Likwidacja skażeń obejmuje:

- zabiegi sanitarne i specjalne wojsk;
- zabiegi specjalne zapasów środków materiałowych i oczyszczenie wody.
- odkażenie i dezaktywację terenu.

Zabiegi sanitarne oraz zabiegi specjalne przeprowadza się w celu uniknięcia porażenia ludzi substancjami promieniotwórczymi i środkami trującymi lub biologicznymi, które dostały się na powierzchnię ciała, uzbrojenia, sprzętu bojowego, umundurowania, oporządzenia, żywności i wody.

Częściowe zabiegi sanitarne i specjalne prowadzi się w oddziałach lotniczych bez przerywania wykonywanych zadań bojowych.

Przeprowadzenie całkowitych zabiegów sanitarnych i specjalnych wymaga oderwania ludzi na czas zabiegów od wykonywania czynności bojowych oraz przejścia oddziałów do niższych stopni gotowości bojowej. Dlatego też całkowite zabiegi sanitarne i specjalne pułki lotnicze wykonują na rozkaz dowódców dywizji po uzyskaniu zgody dowódcy armii lotniczej/samodzielne pułki i brygady bezpośrednio na rozkaz dowódcy AL/.

Likwidację skażeń na poszczególnych szczeblach dowodzenia prowadzi się własnymi siłami i środkami przy wykorzystaniu pododdziałów wojsk chemicznych.

Siły i środki kompanii chemicznej AL wykorzystywane są dla potrzeb stanowisk dowodzenia /SD, WSD, TSD/ armii lotniczej w zakresie likwidacji skażeń.

W zależności od stopnia skażenia ludzi, sprzętu i lotnisk oraz charakteru wykonywanych zadań, likwidację skażeń w oddziałach i związkach lotniczych można prowadzić według różnych wariantów: na dotychczasowych lotniskach z przebazowaniem części lub całości sił na lotniska zapasowe oraz w czasie kolejnego przesunięcia na nowe lotniska.

Możliwości pododdziałów chemicznych jednostek lotniczych przedstawia poniższa tabela:

Pododdziały i oddziały poddawane zabiegom	Czas całkowitych zabiegów sanitarnych i specjalnych w godz.					
	Pluton chemiczny			Kompania chemiczna		
	zab. sanit.	odkaza- nie	dezakty- wacja	zab. sanit.	odkaza- nie	dezakty- wacja
plm	$\frac{3,3}{4,4}$	4,5	2,7	$\frac{3,3}{4,4}$	2,0	1,4
plmsza	$\frac{2,8}{3,7}$	3,3	1,3	$\frac{2,8}{3,7}$	1,7	1,1
ddl	$\frac{1,9}{2,5}$	4,2	2,9			
b.zaop.	$\frac{6,1}{9,2}$	16,0	10,0	$\frac{6,1}{9,2}$	7,3	4,8
p l t	$\frac{9,7}{12,3}$	18,9	11,4	$\frac{9,7}{12,3}$	8,7	5,7
sspl	$\frac{12,7}{16,9}$	18,1	10,9	$\frac{12,7}{16,9}$	8,1	5,4
plko	$\frac{4,5}{6,0}$	6,6	4,0	$\frac{4,5}{6,0}$	2,7	1,5

Uwaga: Liczby podane w liczniku dotyczą okresu letniego, a w mianowniku - okresu zimowego.

III. PRACA DOWÓDCY, SZTABU I SZEFA ODDZIAŁU CHEMICZNEGO
/SZEFA ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO/ ARMII LOTNICZEJ
/DYWIZJI LOTNICZEJ/ PRZY ORGANIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ
W ZAKRESIE OCHRONY PRZED SKAŻENIAMI.

Dowódca armii lotniczej /dywizji lotniczej/ jest odpowiedzialny za organizację ochrony przed skażeniami i stałą gotowość AL /DZ/ do działań w warunkach skażeń.

Ochronę przed skażeniami dowódca AL/DL/ organizuje w ramach obrony przed bronią masowego rażenia.

Zadanie bojowe armii lotniczej stawia dowódca frontu. Po przeanalizowaniu zadania i określeniu zamiaru dowódca armii lotniczej dokonuje w swym sztabie orientowania operacyjnego, a następnie udziela wytycznych szefowi sztabu i szefom służb.

Wytyczne udzielone szefowi oddziału chemicznego AL do ochrony przed skażeniami mogą dotyczyć:

- stopnia zagrożenia skażeniami oddziałów po uderzeniach bronią jądrową i chemiczną;
- organizacji systemu wykrywania skażeń;
- oceny przygotowania wojsk do działań w warunkach skażeń;
- możliwości i sposobów likwidacji skażeń.

Wytyczne te stanowią podstawę do opracowania przez szefa oddziału chemicznego meldunku - propozycji organizacji obrony przed skażeniami działań armii lotniczej. Zawierają one część problematyki z zakresu obrony przed bronią masowego rażenia, którą opracowuje sztab armii lotniczej i którą uwzględnia dowódca przy podejmowaniu decyzji.

Opracowana szczegółowo przez sztab armii lotniczej decyzja dowódcy w postaci planu działań bojowych zawiera jako jeden z załączników plan obrony przed bronią masowego rażenia AL. Dokument ten opracowuje się w formie graficznej na mapie w skali 1:500 000 z legendą. Na podstawie planu OPBM^R sztab armii lotniczej opracowuje zarządzenie do organizacji obrony przed bronią masowego rażenia, stanowiące jeden z załączników do rozkazu operacyjnego. Zarządzenie OPBM^R zawiera wytyczne dla jednostek armii lotniczej do planowania i organizacji przedsięwzięć z zakresu obrony przed bronią masowego rażenia.

Zarządzenie podpisują szef sztabu i szef oddziału chemicznego.

Organem dowódcy armii lotniczej bezpośrednio planującym i kierującym realizacją przedsięwzięć z zakresu ochrony przed skażeniami jest oddział chemiczny sztabu AL. Oddział ten współpracuje ściśle z innymi oddziałami /wydziałami/ sztabu AL oraz szefami rodzajów wojsk i służb i odpowiada za przygotowanie danych umożliwiających dowódcy podejmowanie decyzji i zabezpieczenie jej wykonania w warunkach działań wojsk w strefach skażeń promieniotwórczych i chemicznych. Do jego obowiązków należy:

- udział w organizacji i planowaniu obrony przed bronią masowego rażenia;
- składanie propozycji dowódcy /szefowi sztabu/ armii lotniczej odnośnie ochrony przed skażeniami;
- opracowanie dokumentów dotyczących ochrony przed skażeniami wojsk;
- opracowywanie prognozy skażeń i komunikatów o sytuacji skażeń, rozsyłanie ich do podległych sztabów, skreślenie stopnia zagrożenia wojsk, przedstawienie propozycji w zakresie powiadamiania wojsk i wyprowadzenia ich z rejonów skażonych i zagrożonych skażeniami;
- organizacja systemu wykrywania skażeń;
- nadzór nad służbą nawigatorską w zakresie przestrzegania zasad ochrony przed skażeniami przez załogi samolotów w czasie lotu;
- zbieranie i analiza wyników rozpoznania skażeń;
- kierowanie pracą podległych szefów zabezpieczenia chemicznego.

Szef oddziału chemicznego AL:

- składa propozycje dowódcy AL do ochrony przed skażeniami;
- bierze udział w opracowaniu planu i zarządzenia OPBR oraz planu manewru lotniskowego;
- kieruje pracą SOAS;
- opracowuje mapę roboczą.

Przygotowując propozycje szef oddziału chemicznego winien ocenić: stopień zagrożenia skażeniami oddziałów lotniczych,

stan przygotowania wojsk do działań w warunkach skażeń chemicznych i promieniotwórczych, stan armijnych pododdziałów chemicznych oraz możliwości i sposoby ich wykorzystania, wykorzystanie klucza śmigłowców rozpoznania skażeń i samolotów wydzielonych do skażeń, wpływ skażeń promieniotwórczych na warunki bazowania i manewru lotniskowego, wpływ terenu na skuteczność użycia broni chemicznej przez nieprzyjaciela, warunki meteorologiczne i ich wpływ na powstanie stref skażeń promieniotwórczych, chemicznych i trwałość środków trujących. Wnioski z oceny sytuacji chemicznej stanowią zasadniczą treść propozycji szefa oddziału chemicznego dla dowódcy AL.

W czasie operacji szef oddziału chemicznego znajduje się na SD AL, skąd kieruje całokształtem prac związanych z zapewnieniem wojskom skutecznej ochrony przed skażeniami.

Na mapę roboczą szefa oddziału chemicznego rysuje się ugrupowanie AL, rozmieszczenie sił i środków systemu wykrywania skażeń i wojsk chemicznych, manewr nimi w celu organizacji ochrony przed skażeniami w nowych rejonach bazowania organizację powiadamiania o skażeniach, siły wydzielone do zabezpieczenia wykonania manewru lotniskowego w zakresie rozpoznania i likwidacji skażeń, elementy współdziałania wojsk lotniczych z wojskami lądowymi w zakresie rozpoznania skażeń, powiadamiania o skażeniach i likwidacji skażeń, warunki meteorologiczne w dolnych i górnych warstwach atmosfery oraz rzeczywistą sytuację skażeń. Zagadnienia, których nie można pokazać graficznie, opracowuje się w legendzie mapy.

Podstawą do planowania przedsięwzięć ochrony przed skażeniami w dywizji lotniczej są dane wytyczne dowódcy DL oraz zarządzenia organizacji OPELW AL.

Obowiązki, kolejność i zakres realizacji przedsięwzięć ochrony przed skażeniami przez dowódcę, sztab i szefa zabezpieczenia chemicznego dywizji lotniczej są podobne jak w AL.

IV. ZAKOŃCZENIE

Można bez przesady stwierdzić, że wojska lotnicze są rodzajem sił zbrojnych najbardziej wrażliwym na działanie broni masowego rażenia, a w szczególności broni jądrowej. Istotny wpływ na działania lotnictwa mają skażenia promieniotwórcze terenu i przestrzeni powietrznej. Ten ostatni czynnik stanowi specyficzną cechę, odróżniającą lotnictwo od pozostałych rodzajów sił zbrojnych, na które skażenie promieniotwórcze przestrzeni powietrznej nie wywiera działania rażącego.

Odpowiednie dane liczbowe wykazują /tabele 51 i 52 "Metodyki oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych"/, że dawki promieniowania otrzymane przez załogi samolotów w czasie przelotów przez obłok promieniotwórczy mogą wielokrotnie przewyższać dawki dopuszczalne jeżeli przelot nastąpi, zależnie od mocy wybuchu i prędkości lotu, w czasie od 10 minut do czterech i więcej godzin, licząc od momentu wybuchu. Trzeba przy tym mieć na uwadze możliwość przelotu przez kilka obłoków promieniotwórczych w czasie lotu po trasie, zarówno nad rejonem zajmowanym przez wojska własne, jak i rejonem nieprzyjaciela.

Znacznie mniejsze niebezpieczeństwo dla załóg samolotów stwarzają skażenia promieniotwórcze przestrzeni powietrznej, jeśli loty wykonywane są na małych wysokościach. W tym bowiem przypadku dawki promieniowania, otrzymane w wyniku przelotów przez powietrzne strefy opadu są znacznie mniejsze i nie przekraczają kilku rentgenów.

Uwzględniając wysokości wznoszenia się obłoków promieniotwórczych po wybuchach jądrowych można przyjąć, że najbardziej niebezpieczne w warunkach masowych skażeń przestrzeni powietrznej są loty na wysokościach od 2,5 do 20 km.

Wpływ skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej na załogi samolotów, wykonujące zadania bojowe należy uwzględnić przy wyborze tras i profilów lotów. Bardzo przydatne do tego celu byłoby posiadania danych o planowanych przez wojska własne uderzeniach jądrowych. Jest to jednak niemożliwe z uwagi na konieczność zachowania ścisłej tajemnicy dla osiągnięcia żądanych skutków. W tej sytuacji szczególnie ważnego

znaczenia nabiera powiadamianie załóg samolotów o możliwości przelotu przez obłoki promieniotwórcze lub powietrzne strefy opadu w określonych miejscach na trasie lotu. Powiadamianie w przypadku posiadania danych o uderzeniach jądrowych powinno nastąpić jeszcze przed wykonaniem startu samolotów.

Z uwagi na niemożliwość uwzględniania przy planowaniu zadań dla lotnictwa istniejącej w czasie wykonywania lotów sytuacji skażeń przestrzeni powietrznej oraz niedokładność metod prognozowania sytuacji tych skażeń najlepszym rozwiązaniem byłoby instalowanie na samolotach urządzeń wykrywających skażenie przestrzeni powietrznej w określonych odległościach od obłoków lub powietrznych stref opadu. Techniczne rozwiązanie takich urządzeń jest jednak bardzo trudne.

Duże znaczenie w systemie uprzedzania załóg samolotów o możliwościach przelotów przez obłoki promieniotwórcze mogą odgrywać środki radiotechniczne wojsk lotniczych i lądowych, a w szczególności stacje radiolokacyjne zakresu centymetrowego. Pozwalają one obserwować obłoki w czasie 1 do 2 godzin od chwili wybuchu.

Dlatego też celowe jest włączenie pododdziałów radiotechnicznych do organizowanego w oddziałach i związkach lotniczych systemu wykrywania skażeń.

Wydaje się, że duże znaczenie w systemie wykrywania uderzeń jądrowych oraz określaniu położenia obłoków promieniotwórczych, odegrają również sztuczne satelity ziemi.

Wykonano w 30 egz.

Egz. Nr 1-30 B.T.

Wyk. ppłk Stawny

Druk A.W.

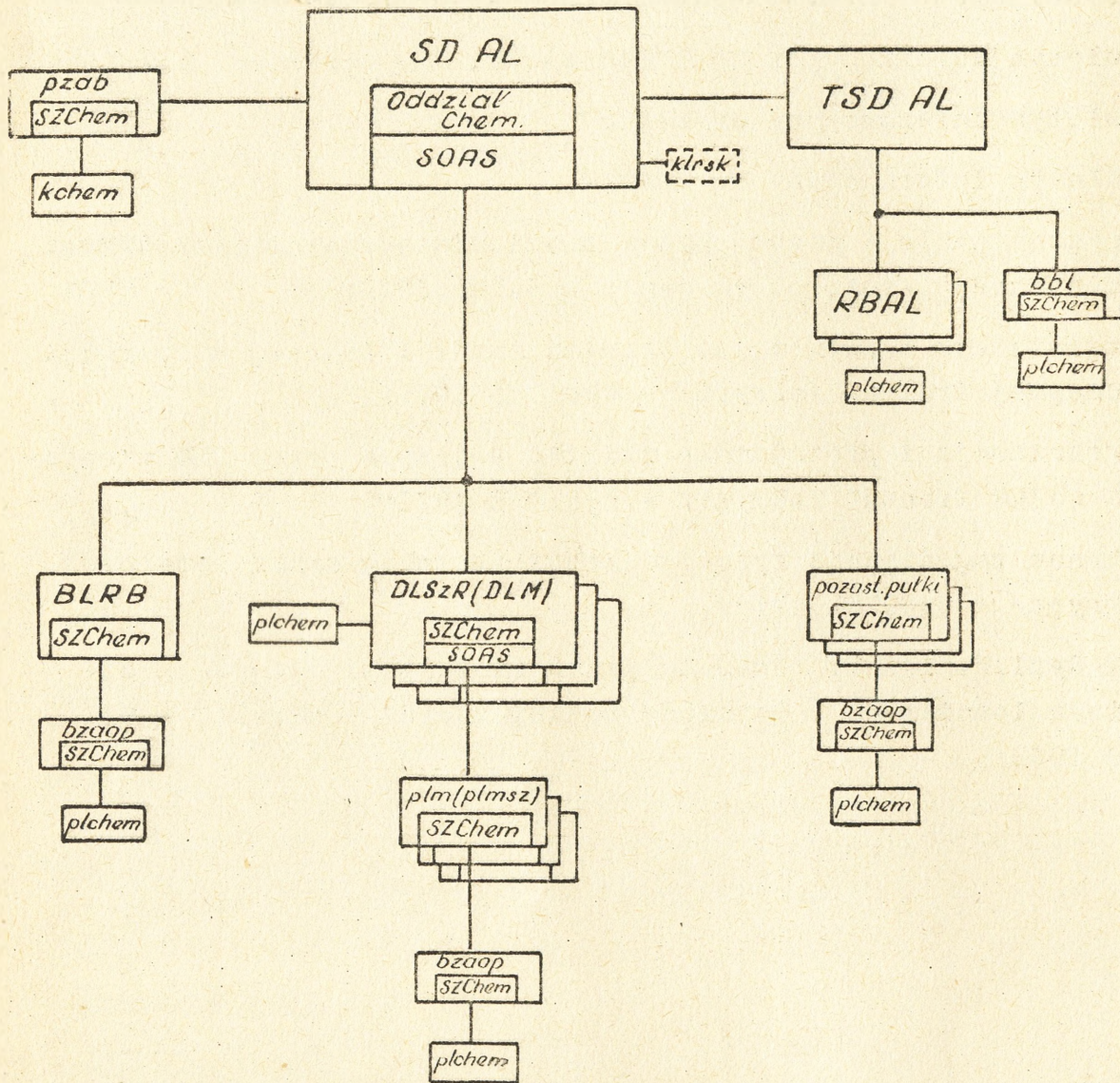
Nr ks. 01877/03940/W7

Kor. H.S.

WYKAZ LITERATURY

1. Instrukcja o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia - wyd. Szt. Gen. 1967r - sygn. 389/66.
2. Instrukcja o działaniu systemu wykrywania skażeń w wojskach operacyjnych - wyd. Sz. W. Chem. MON - sygn. Chem. 179/68.
3. Biuletyn Informacyjny nr 2/92/ 1969r.
4. Biuletyn Informacyjny nr 4/72.
5. Biuletyn Informacyjny nr 2/102/.
6. "Prognozowanie i ocena skażeń promieniotwórczych przestrzeni powietrznej" /referat główny/. wyd. DWL 1970r.
7. "Organizacja i planowanie działań armii lotniczej w operacji zaczepnej frontu" /skrypt/ - wyd. DWL 1972r.
8. "Organizacja i prowadzenie działań bojowych przez DLM w osłonie wojsk frontu" /skrypt/ - wyd. DWL 1972r.
9. Wybrane zagadnienia tyłowego zabezpieczenia armii lotniczej /skrypt/ - wyd. DWL 1972r.
10. płk dypl. K. Mikiel: "Ochrona przed skażeniami bazowania oddziału lotniczego i lotniczo technicznego" - skrypt, wyd. ASG 1968r.

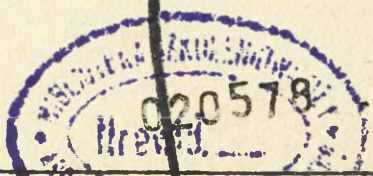
STRUKTURA ORGANIZACYJNA WOJSK CHEMICZNYCH ARMII LOTNICZEJ

Legenda:

- SOAS - stacja obliczeniowo-analityczna skażeń;
- klrsk - klucz lot. rozpoznania skażeń;
- SZChem - szef zabezpieczenia chemicznego;
- Ustawnia zamiast kchem w pzab AL wprowadza się 3 plutony chem. dla zabezpiecz. poszczególnych SD AL

c/ Likwidacje składek realizować następująco

Pułk /bat. zaop. lotnisko/	miejsce prowadz. likwidacji skłażeń	Zakres prac		Siły i środki	Czas prowadz. zabiegów		Uwagi/konie- czność prze- bazowania,
		Ludzi	Sprzętu		od	do	
							

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOW
KADEMII SZTABU GENERALNE
m. gen. broni K. Świerczewskiego
038577

Uwaga:

Meldunek składa ułtwnie szef zab.chemicznego wykorzystując mapę roboczą.